

G U I A D I D À C T I C A
G I M C A N A

Leo i el misteri del laberint

Intermón Oxfam

L'any 2000, les Nacions Unides van firmar la Declaració del Mil·lenni, en la qual es van comprometre a complir els 8 Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM), com a primer pas per reduir a la meitat la pobresa extrema en 2015.

Per exigir als països que compleixin els seus compromisos, més de 400 organitzacions membres de la Coordinadora estatal de ONGD, entre elles Intermón Oxfam, ens hem sumat a la campanya Pobresa Zero.

Direcció de la col·lecció: Raquel León

Consell assessor: Mª Àngels Alié, Carme Batet, Mireia Claverol, Núria Ensesa, Marga Florensa, Israel García, Joan Pere Guzmán, Laura Martí, Mª Jesús del Olmo, José Palos, Desiderio de Paz, Ferran Polo, Patricia Quijano, Maria Rico, Teresa Riera, Mª Lluïsa Ruiz.

Traducció: Escarlata Guillén

Coordinació de l'autoria: Gemma Bello i Montse Riera

Coordinació de la producció: Elisa Sarsanedas

Disseny coberta i interiors: Estudi Lluís Torres

1a edició: juny 2006

© Fundació Catalana de l'Esplai

Autores: Susagna Escardíbul, Ariadna Cañameras, Yolanda Giménez i Montse Ginés

© Il·lustracions: Oriol Vidal

© Intermón Oxfam

Roger de Llúria, 15. 08010 Barcelona

Tel. 93 482 07 00. Fax 93 482 07 07.

E-mail: info@IntermonOxfam.org

ISBN: 84-8452-429-9

Dipòsit legal: B-36.991-2006

Impressió: Gràfiques Castellbisbal

Imprès a Espanya

3

Presentació

3

Fitxa tècnica

4

Dinàmica de joc

5

Descripció de les proves

11

Relació de materials

gràfics

12

Orientacions didàctiques

1. Presentació

“Hola, nois i noies. Sóc en Leo i aquests són els meus amics i amigues. A través d’aquest joc que us presentem, estem a punt de viure junts una gran aventura!

Els meus amics i jo volem compartir amb tots vosaltres el que hem après sobre el problema de la pobresa al món, per tal que des d’ara mateix puguem combatre-la.

Un dia no gaire llunyà segur que aconseguirem eliminar la paraula pobresa dels nostres diccionaris.”

Amb aquesta gimcana pretenem que els nois i noies s’acostin a la realitat d’extrema pobresa en què viuen milions de persones a tot el món amb la intenció de prendre’n consciència i fer-ne una reflexió crítica.

De la mà d’en Leo i dels seus amics i amigues, i a partir de diverses proves lúdiques, els nois i les noies descobriran quines són les principals carències que caracteritzen el concepte de pobresa absoluta, alhora que hauran d’establir relacions comparatives amb els seus estils de vida.

2. Fitxa tècnica

- **Tipus de joc:** gimcana
- **Edats:** nois i noies entre els 8 i els 12 anys
- **Durada de l’activitat:** entre 1 h 30 min i 2 h
- **Nombre de participants:** recomanem que el grup no sigui superior als 30 nois i noies
- **Espai:** preferentment espai obert i ampli
- **Objectius educatius generals:**
 - Descobrir de manera lúdica i vivencial les principals carències que descriuen una situació de pobresa absoluta.
 - Prendre consciència de l’existència d’aquesta realitat a tot el món i ser crítics.
 - Reflexionar sobre els estils de vida propis: oportunitats, models de consum, ciutadania, etc.
 - Aconseguir que els nois i les noies es comprometin amb les seves actituds en l’entorn pròxim.
- **Objectius específics de la gimcana:**
 - Identificar quatre de les principals carències que comparteixen els països que es troben en situació d’extrema pobresa: salut, alimentació, higiene, feina i educació.
 - Descobrir el lloc (continent) que els ha tocat investigar.
 - Conèixer l’abast del problema a escala mundial.

3. Dinàmica del joc

Breu resum de l'ambientació

Els nois i les noies llegiran un missatge de correu electrònic del pare d'en Leo, en el qual els convida a investigar sobre uns llocs determinats de la Terra. Amb l'ajuda d'un mapa que té forma de laberint, el grup, convertit en periodistes i dividit en equips, haurà de superar cinc proves per obtenir diverses pistes que els conduiran a desxifrar el nom del lloc que els ha tocat investigar.

En realitat, rebran diversa informació sobre la situació d'extrema pobresa d'un continent en concret. **Esbrinar el nom del continent en qüestió serà l'objectiu final de cada un dels equips.**

Inici i preparació

Reunit tot el grup, la persona que dinamitza l'activitat introdueix el joc a partir de la lectura del missatge de correu electrònic que els ha enviat el pare d'en Leo. Aquest missatge presenta la història que ambienta tot el joc i exposa el repte que els nois i les noies han de superar.

Un cop s'ha llegit el missatge, és el moment d'organitzar el grup distribuint-los en 5 equips de 5 a 6 membres. A cada equip se li assigna un personatge dels amics d'en Leo. La il·lustració d'aquest personatge actua com a identificador dels diferents grups i estarà present durant tot el joc a través dels materials específics que rep cada equip.

Preparació de l'espai

- Disposeu un punt central, en el qual se situarà la persona que dinamitza el joc. Els grups s'han de dirigir a aquest punt per fer les proves.
- Distribuiu per l'espai les targetes de les 5 proves.
- Prepareu bé tots els materials que necessiteu per fer les proves (descrits en les proves).

Repartiment del material que cada grup necessita per començar a jugar

- el mapa del laberint
- bolígrafs, un per a cada participant
- els carnets de periodistes, en els quals s'indica l'ordre de realització de les proves

A continuació, cada grup examina els materials que té i omple les dades personals del carnet de periodista.

Desenvolupament del joc

S'han de superar 5 proves relacionades amb els àmbits següents: salut, alimentació, feina, higiene i educació. Cada àmbit s'il·lustra amb una icona que l'identifica. Recordem que l'ordre de realització de les proves s'indica en els carnets.

Per poder realitzar una prova, cada grup ha de localitzar en el laberint l'àmbit de la prova que els toca fer. Seguidament, es marca amb un bolígraf el camí correcte. El resultat es mostra a l'educador o l'educadora i, si l'itinerari és correcte, van a buscar la targeta de prova que

correspongui a l'àmbit. Després, s'explica la prova que s'ha de superar.

Un cop superada la prova, l'educador o educadora lliura la targeta que conté les pistes i el grup anota les seves observacions i els seus comentaris en el carnet. Les pistes contenen informació relacionada amb cada àmbit i amb el continent que investiga cada equip: Àfrica, Europa, Àsia, Amèrica i Països del Pacífic.

És interessant introduir algun element competitiu per animar el joc. Doneu la consigna que les pistes són altament secretes i que un grup podria perdre el joc si un altre equip aconsegueix endevinar, abans que ell, el lloc del món que investiguen.

Final de joc

El joc finalitza quan tots els equips aconsegueixen superar les proves, reunir les pistes i esbrinar el lloc del món que han estat investigant.

A partir d'aquí, s'obre l'espai per a la reflexió i el debat. Cada equip comparteix amb els altres companys i companyes les seves valoracions sobre el continent que ha investigat i les observacions que ha anotat en el carnet durant el joc.

Naturalment, els nois i les noies arribaran a la conclusió que hi ha moltes similituds entre les carències que es descriuen en cada continent i que la informació que han extret de les pistes apunta que a tot el món hi ha situacions d'extrema pobresa.

Para tener una visión global del tema, la persona que dinamiza la actividad cuenta con el recurso de un mapamundi, que recoge gráficamente las zonas en las que el problema de la pobreza es más grave. Mediante este recurso, y teniendo en cuenta la madurez del grupo, se puede iniciar un debate sobre las diferencias Norte-Sur, las dificultades, las consecuencias de los modos de consumo del Norte, las alternativas como el comercio justo, etc.

Finalmente, el juego concluye con la posibilidad de rellenar entre todos el carnés de periodistas colectivo. Se trata de anotar las reflexiones finales o los aspectos que se consideren más relevantes y reservar un espacio en el aula para colgarlo. El carnés colectivo actúa como recordatorio de la experiencia. Asimismo, su presencia también tiene el efecto de detenernos durante un instante ante la dura realidad en la que viven otros chicos y chicas como nosotros.

4. Descripció de les proves

Plantejament general

Les proves són 5 i es relacionen amb els següents àmbits: salut, alimentació, feina, higiene i educació. La realització de cada prova implica tres passos:

Primer pas: esbrinar el significat de la icona que representa l'àmbit de la prova. El dinamitzador explica la importància d'aquest àmbit per al desenvolupament ple de la persona (trobareu algunes orientacions en l'apartat de *Missatges inicials*).

Segon pas: lectura de la prova i realització. Un cop superada la prova, es lliura la targeta que conté les pistes. Totes les targetes de pistes contenen dos tipus d'informació:

1. Informació sobre l'àmbit i el continent que els ha tocat investigar.
2. En Gandhi, el gos d'en Leo, dona una pista (una o diverses lletres) sobre el nom del continent.

L'equip d'en **Leo** investiga **Àfrica**

L'equip de la **Noa** investiga **Europa**

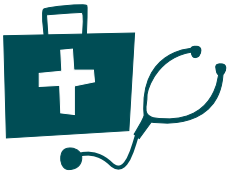
L'equip de la **Leila** investiga **Àsia**

L'equip de l'**Èric** investiga **Amèrica**

L'equip d'en **Gustavo** investiga els **Països del Pacífic**

Tercer pas: espai per a la reflexió i el debat. La reflexió ha de servir per prendre consciència de les carències que es descriuen i, sobretot, per establir relacions de transferència amb els estils de vida propis (trobareu algunes orientacions en l'apartat d'*orientacions per a la reflexió*).

Finalment, els nois i les noies anoten les observacions i les reflexions personals en el carnet, així com la pista que els ha facilitat en Gandhi.

Àmbit: salut

Missatges inicials

"La salut és l'estat complet de benestar físic, mental i social, i no només l'absència de malaltia."

"La salut implica una responsabilitat individual de cuidar el propi cos en totes les seves dimensions, però també una responsabilitat col·lectiva de cuidar els altres, de solidaritat amb les persones que no tenen salut..."

La prova. Joc cooperatiu

Esteu afectats per un virus molt perillós i contagiós, i l'única manera de combatre'ls és aconseguir una vacuna molt efectiva anomenada tenotep. Obtindreu aquesta vacuna si sou capaços de construir entre tots i totes una filera de més de 15 metres només amb peces de roba que porteu posades en aquest moment.

Un cop realitzada la prova el/la dinamitzador/a de la prova els dóna personalment la vacuna fent-los petons. Tenotep = petonet.

Pistes

Equip d'en Leo

En aquest lloc del món que investigueu, milions de nens i nenes emmalalteixen i fins i tot moren abans de fer els 5 anys a causa de les malalties i de la impossibilitat d'aconseguir medicaments i assistència mèdica. **Pista d'en Gandhi: "A"**

Equip de la Noa

En aquest lloc del món que investigueu, una mare gitana no sabia que els seus fills petits havien de vacunar-se per no agafar malalties infantils mortals. De vegades, no tenen la informació necessària o tenen dificultats per accedir a la sanitat. **Pista d'en Gandhi: "E"**

Equipo de la Leila

En aquest lloc del món que investigueu, prop de 4,6 milions de persones viuen amb la sida i gairebé la quarta part són joves entre els 15 i els 19 anys. Les dificultats per aconseguir medicaments i assistència mèdica provoca que les seves condicions i esperança de vida siguin molt baixes. **Pista d'en Gandhi: "-"**

Equip de l'Èric

En aquest lloc del món que investigueu, les taxes de mortalitat infantil han disminuït en els últims anys, però encara hi ha milers de nois i noies que emmalalteixen a causa de la manca de vacunes, la desnutrició i les dificultats per accedir a la sanitat.

Pista d'en Gandhi: "A"

Equip d'en Gustavo

En aquest lloc del món que investigueu, milers de nens i nenes emmalalteixen i fins i tot moren abans de fer els 5 anys a causa de les infeccions que agafen en beure aigua en mal estat, de la desnutrició i de les dificultats per aconseguir vacunes i assistència mèdica.

Pista d'en Gandhi: "PAÍSOS"

Orientacions per a la reflexió

Què penseu d'aquesta realitat? Com us fa sentir? Per què creieu que s'ha arribat a aquesta situació? Quan us poseu malalts, què fan els vostres pares? Ens hem posat malalts de vegades perquè hem menjat massa xocolata, llaminadures, etc.? Què podem fer per ser més responsables amb la nostra salut ?

Àmbit: alimentació

Missatges inicials

“Les persones necessitem ingerir aliments i aigua per viure...”

“Si volem créixer sans i no emmalaltir, necessitem menjar de tot: carn, verdures, fruita, i que aquests aliments estiguin en bon estat.”

“Una alimentació inadequada altera el desenvolupament intel·lectual de la persona.”

La prova. Joc d'habilitat

Com sabeu, l'aigua és imprescindible per viure i, desgraciadament, un bé escàs al planeta. Només el 3% del total d'aigua del planeta és dolça. Per això, hem de ser molt responsables i no malbaratar-la. Demostreu la vostra habilitat transportant tota l'aigua d'un got a un altre sense que caigui cap gota al terra amb l'ajuda d'unes palletes. Disposeu d'un minut per aconseguir superar la prova.

Per fer aquesta prova s'ha de disposar del material següent: dos gots i palletes de plàstic (1 per cada noi o noia).

Pistes

Equip d'en Leo

En el món del lloc que investigueu, sovint podem veure cues llarguíssimes de persones que esperen pacientment per aconseguir les racions d'aliments que les organitzacions d'ajuda humanitària els donen cada quinze dies: 50 quilos d'arròs i 8 litres d'oli. **Pista d'en Gandhi: "R"**

Equip de la Noa

En aquest lloc del món que investigueu, aparentment sembla impossible que hi hagi gent que passi gana. En canvi, a totes les ciutats hi ha organitzacions que cada dia reparteixen aliments a persones que per un motiu o un altre no tenen prou diners per sobreviure. **Pista d'en Gandhi: "R"**

Equip de la Leila

En aquest lloc del món que investigueu, es detecta una petita millora en els nivells de nutrició de la població en general gràcies a l'educació, a la millora dels serveis sanitaris i l'accés a l'aigua potable. No obstant això, l'índex de desnutrició és molt elevat i s'ha de seguir lluitant per eradicar la pobresa. **Pista d'en Gandhi: "S"**

Equip de l'Èric

En aquest lloc del món que investigueu, milions de nens i nenes entre els zero i els cinc anys tenen un pes inferior al normal perquè no ingereixen els aliments necessaris per créixer sans i forts. **Pista d'en Gandhi: "M, R"**

Equip d'en Gustavo

En aquest lloc del món que investigueu, hi ha platges paradisiàques d'aigües cristal·lines i sorra blanca. Però també existeix una altra realitat: prop del 33% de la població pateix desnutrició crònica perquè no ingereix tots els aliments necessaris per aconseguir una vida saludable. **Pista d'en Gandhi: "PA"**

Orientacions per a la reflexió

Què penseu d'aquesta realitat? Com us fa sentir? Per què creieu que s'ha arribat a aquesta situació? Com us sentiríeu si en obrir la nevera de casa vostra no hi hagués cap aliment i tinguéssiu molta gana? Mengem sempre el que ens convé? Com podem ser més responsables amb la nostra alimentació?

Àmbit: feina

Missatges inicials

“Tenir la possibilitat de treballar i guanyar un sou digne permet millorar les condicions de vida de les persones”.

La prova. Joc cooperatiu

Acabeu de crear la vostra empresa, l'editorial Rainbow, que es regeix pels principis del comerç just. Esteu molt satisfets perquè ja teniu editada la primera col·lecció de contes per a nens cecs. Ara cal distribuir-la per les llibreries. Agafareu un transport públic molt especial. El grup forma una filera i el primer porta a les mans un lot de llibres. Tots, excepte l'últim de la fila, han de dur els ulls tapats. L'últim de la filera és el conductor i haurà de portar el grup per un recorregut (prèviament senyalitzat) fins que arribeu a la llibreria. El grup estarà en silenci i avançarà segons les indicacions que doni la persona que guia.

El grup haurà d'acordar les indicacions abans de començar. A tall d'exemple: un copet a l'esquena vol dir anar cap a la dreta; dos, cap a l'esquerra; una estirada lleugera de cabells, avançar en línia recta, etc.

Material necessari: guix per marcar el recorregut, mocadors per tapar els ulls i un lot de llibres.

Pistes

Equip d'en Leo

El lloc del món que investigueu és molt conegut per la seva riquesa natural i varietat de fauna. Però també existeix una altra realitat: prop del 50% de la població ha de viure amb menys d'1 euro al dia. **Pista d'en Gandhi: “F”**

Equip de la Noa

En aquest lloc del món que investigueu, més del 80% de la població té accés a una feina i a un sou digne. Tot i així, cada dia els diaris es fan ressò de la situació de milers de persones que no tenen feina i malviuen al carrer, *els sense sostre*. **Pista d'en Gandhi: “U, P”**

Equip de la Leila

En aquest lloc del món que investigueu, molts nois i noies com vosaltres es veuen obligats a treballar per ajudar les seves famílies, però mentre treballen no poden anar a l'escola. **Pista d'en Gandhi: “A”**

Equip de l'Èric

En aquest lloc del món que investigueu, la vida de molts nens i moltes nenes no està plena de llibres i jocs, sinó que es passen el dia picant pedra per guanyar un sou i contribuir així a l'economia familiar per poder sobreviure. **Pista d'en Gandhi: “È”**

Equip d'en Gustavo

En aquest lloc del món que investigueu, milers de famílies han de sobreviure amb menys d'un euro al dia. Naturalment, aquests diners no els arriben ni tan sols per poder alimentar-se. **Pista d'en Gandhi: “DEL”**

Orientacions per a la reflexió

Què penseu d'aquesta realitat? Com us fa sentir? Per què creieu que s'ha arribat a aquesta situació? Els vostres pares s'han quedat alguna vegada sense feina? Acostumem a gastar els diners en coses que necessitem molt o poc? Som poc o molt consumistes? Què hauríem de fer per ser més responsables amb els nostres consums?

Àmbit: higiene

Missatges inicials

“La higiene és fonamental per prevenir malalties i dur una vida saludable.”.

“Els bons hàbits higiènics estimulen el desenvolupament de l'autonomia personal, tenir cura del cos...”.

La prova. Joc d'observació

En Leo i la seva germana han convidat els seus amics a casa seva. Després de dinar, es posen a descansar una estona. Fixeu-vos bé en aquesta escena i identifiqueu les accions que protagonitzen els nostres amics i que no són massa higièniques. Teniu un minut per superar la prova.

Les accions incorrectes són: la Leila s'està rentant les dents i deixa l'aixeta oberta; l'Èric s'està menjant un caramel i ha llençat l'embolcall al terra; hi ha un anorac al terra; en Gustavo està acariciant en Gandhi i, alhora, menjant un pastisset.

Material necessari: “fitxa accions incorrectes”.

Pistes

Equip d'en Leo

En aquest lloc del món que investigueu, Fatima, una noia com vosaltres, necessita gairebé quatre hores per trobar el riu més proper del qual recollir aigua. El perill és que l'aigua pot estar contaminada i provocar greus malalties. **Pista d'en Gandhi: “I, A”**

Equip de la Noa

En aquest lloc del món que investigueu, moltes persones s'han vist obligades a emigrar a altres països a causa dels conflictes armats o de la impossibilitat de trobar feina. És gent molt pobra que acaba vivint als afores de les ciutats en barraques i sense aigua corrent.

Pista d'en Gandhi: “A”

Equip de la Leila

En aquest lloc del món que investigueu, moltes escoles no tenen les instal·lacions necessàries per proporcionar aigua potable i serveis, la qual cosa és un perill per a la salut dels estudiants i representa un obstacle per a la seva educació. **Pista d'en Gandhi: “À”**

Equip de l'Èric

En aquest lloc del món que investigueu, per a molts pobles el riu era l'única font d'aigua. En conseqüència, moltes malalties eren transmèses per aquesta aigua i molts nens, nenes i famílies emmalaltien. **Pista d'en Gandhi: “C, A”**

Equip d'en Gustavo

En aquest lloc del món que investigueu, nois i noies com vosaltres han après que rentar-se les mans després d'anar al lavabo és molt important per prevenir les infeccions per cucs. Molts nens i moltes nenes han patit aquesta malaltia i els ha afectat el creixement.

Pista d'en Gandhi: “Cí”

Orientacions per a la reflexió

Què penseu d'aquesta realitat? Com us fa sentir? Per què creieu que s'ha arribat a aquesta situació? Com us sentiríeu si no us poguéssiu dutxar durant mesos? Acostumem a tenir cura de la nostra higiene cada dia? Som una mica mandrosos de vegades? Què hauríem de fer per ser més curosos amb la nostra higiene personal?

Àmbit: educació

Missatges inicials

Transmetre la importància del valor de l'educació com a instrument de progrés personal i social.

La prova. Joc de relació

Sabies que al món es parlen prop de 6.800 llengües diferents, distribuïdes entre més de 220 països, i que només a l'Àsia ja se'n parlen més de 2.000? Si voleu superar aquesta prova haureu de relacionar correctament la meitat de les frases amb el seu país. Disposeu de 30 segons per aconseguir-ho.

Material necessari: "fitxa de les llengües".

Solucions: La frase escollida és el lema de la campanya: POBRESA ZERO

Marroc	لَا رَيْبَ مِنَ الْفَتْحِ	Llengua: àrab
Argentina	Pobreza cero.	Llengua: espanyol
Brasil	Pobreza zero.	Llengua: portuguès de Brasil
Burkina Faso	Pauvreté zéro.	Llengua: francès
Holanda	Geen armoede.	Llengua: holandès
Illes Fiji	Zero poverty.	Llengua: anglès
Índia	Garibi suño.	Llengua: indi
Xina	離開貧窮	Llengua: xino

Pistes

Equip d'en Leo

En aquest lloc del món que investigueu, coneixem la història d'Um Jummah. Té 11 anys i cada dia recorre a peu una distància de 10 quilòmetres per recollir palla, que després la seva família vendrà al mercat. Mai no ha anat a l'escola. On viu la nostra amiga només l'1% de les nenes va a l'escola. **Pista d'en Gandhi: "C"**

Equip de la Noa

En aquest lloc del món que investigueu, pràcticament tots els nois i les noies van a l'escola i aprenen un munt de coses. Hi ha nois i noies als quals els costa una mica més perquè acaben d'arribar d'altres països i no coneixen l'idioma, els costums...

Pista d'en Gandhi: "O"

Equip de la Leila

En aquest lloc del món que investigueu, prop de 60 milions de persones són analfabetes. Això vol dir que no saben llegir ni escriure. **Pista d'en Gandhi: "I"**

Equip de l'Èric

En aquest lloc del món que investigueu, molts nois i moltes noies deixen d'anar a l'escola perquè es veuen obligats a treballar per ajudar la família o perquè han de cuidar els seus germans petits. **Pista d'en Gandhi: "I"**

Equip de la Gustavo

En aquest lloc del món que investigueu, els nois i les noies van a l'escola amb moltes ganes d'aprendre. El problema és que moltes vegades no disposen del material escolar per poder escriure, acolorir, retallar, etc. **Pista d'en Gandhi: "FIC"**

Orientacions per a la reflexió

Què penseu d'aquesta realitat? Com us fa sentir? Per què creieu que s'ha arribat a aquesta situació? Anar a l'escola és important? Per què? Què hauríem de fer per ser més responsables amb la nostra educació?

5. Relació de materials gràfics

Fitxa missatge electrònic-carta de presentació: text de motivació i introducció al joc.

Fitxes de mapa del laberint: trobareu 5 mapes, que són els taulells de joc. Fixeu-vos que cada mapa està identificat amb un personatge diferent d'en Leo i els seus amics. Aquest personatge és l'identificador de l'equip.

Fitxes de carnets individuals de periodistes: trobareu 5 fitxes de carnets diferents, cada una d'elles identificades per un personatge del grup d'en Leo i els seus amics. En total, hi ha 32 carnets individuals.

Fitxes de proves: trobareu 5 targetes corresponents als cinc àmbits temàtics de les proves: salut, alimentació, feina, higiene i educació.

Fitxes de pistes: trobareu 5 fitxes diferents, que contenen les pistes específiques que s'han de donar a cada grup. Recordeu que cada equip investiga un continent diferent i, per tant, les pistes hi estan relacionades.

Fitxes carnet de periodista col·lectiu: un únic carnet per a tot el grup participant.

Fitxa d'accions incorrectes: material necessari per poder fer la prova d'higiene.

Fitxa de les llengües: material necessari per poder fer la prova d'educació. Haureu de retallar les targetes pel lloc indicat.

Fitxa del mapamundi: recurs complementari per a la reflexió i finalització del joc. Elaborat a partir de les dades que facilita l'Informe sobre desenvolupament humà 2005, publicat pel Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD).

6. Orientacions didàctiques

Pistes per guiar la part de reflexió i finalització del joc

La part final del joc és un element important i és necessari preveure un temps per parlar i debatre les conclusions sense presses.

Els nois i les noies no saben si estan investigant països o continents o ciutats... i molt menys si tots investiguen el mateix o no. Aprofiteu aquest avantatge per mantenir l'interès competitiu fins al final del joc.

Demaneu als nois i a les noies que expliquin com s'han sentit en llegir les pistes, per captar l'impacte emocional. Recordeu que durant tot el joc es requereix un cert exercici d'empatia i els nens i les nenes més sensibles poden acusar-ho.

L'objectiu del joc és identificar les principals carències que descriuen les situacions d'extrema pobresa. La gimcana només aporta informació amb relació a les necessitats més bàsiques: salut, alimentació, feina, higiene i educació; però, naturalment, no són les úniques. Si els nois i les noies es mostren receptius, parleu-los d'altres necessitats i proposeu-los que busquin les similituds i les diferències amb els seus estils de vida.

S'aporten dades de tots els continents perquè creiem que és interessant trencar amb els estereotips que només hi ha pobresa a determinats llocs del món. És cert que, mitjançant el mapa-mundi, comprovarem que les carències estan més aguditzades en uns països que en d'altres. No obstant això, també a prop nostre hi ha realitats d'extrema pobresa que hem de conèixer i denunciar.

La simbologia del laberint

Hem escollit el laberint perquè conté moltes connotacions anàlogues al problema de la pobresa. Segur que tots nosaltres hem viscut l'experiència d'endinsar-nos en un laberint i ens hem perdut. Trobar la sortida no és fàcil i un cop i un altre anem a parar al mateix punt de partida.

I així com en un laberint els camins es troben i actuen com a vasos comunicants, la pobresa extrema comprèn tots els àmbits de la personalitat, cada vegada més, les condicions de vida. L'eradicació de la pobresa, l'únic camí per aconseguir un món més just, és una tasca col·lectiva de la qual tots hem de sentir-nos responsables. En el llindar del nou mil·lenni, el compromís per assolir aquest objectiu ha de ser la brúixola que ens orienti en el laberint.

Però el símbol del laberint també ens aporta un missatge esperançador: hi ha una sortida. Si bé la gimcana no treballa aquest aspecte, sí podeu aprofitar els recursos que aporta la campanya *Pobresa zero* per documentar-vos i posar exemples als nois i a les noies d'experiències positives i progressos.

La gimcana en el marc de la campanya

El recurs de la gimcana s'ha elaborat partint de la idea que és una eina independent o complementària dels materials de primària. Ara bé, es tracta d'un joc i el que realment pretén és divertir. No obstant això, és un joc didàctic, amb uns objectius ben definits. És important que l'educador o l'educadora conegui bé el tema que es tracta i la dinàmica de funcionament per aprofundir i anar una mica més enllà.

Fonts consultades

www.unicef.org
www.accioncontraelhambre.org
www.enredate.org
www.mundosolidario.org
www.intervida.org
<http://hdr.undp.org/reports/global/2005/espanol>